

Študenti s posebnim statusom o študiju na daljavo in študiju v prihodnosti

Konec preteklega študijskega leta smo v okviru **Društva študentov invalidov Slovenije** izvedli anketo med študenti s statusom posebnih potreb o njihovih izkušnjah s študijem v času epidemije ter željami za prihodnost.

Osnovna statistika ankete, ki razkriva število anketirancev, pripadnost po spolu, vrsti posebnih potreb in visokošolski organizaciji, se nahaja v prilogi na koncu dokumenta.

V anketi smo med drugim prosili študente za oceno dostopnosti študija na daljavo v primerjavi s študijem na fakulteti. Rezultati so sledeči:

Izjava	Število anketirancev	%
V dostopnosti ni razlike	30	30
Bolj dostopen	27	27
Veliko bolj dostopen	24	24
Manj dostopen	15	15
Zelo slabo dostopen	5	5
SKUPAJ	101	100

Iz zgornjih podatkov izhaja, da je kar **80% anketirancev** mnenja, da je študij na daljavo enako, bolj oz. veliko bolj dostopen kot študij na fakulteti.

Danes je študij na fakulteti ponovno realnost in upajmo, da bo tako tudi ostalo, saj so dobrobiti slednjega z vidika organizacije kvalitetnega študijskega procesa za večino študentov neizpodbitne. Kljub temu opozarjamo na dejstvo, da je očitno študij na daljavo za določene študente s posebnim statusom pomenil rešitev marsikatere težave pri študiju, s katero so se poprej soočali. Iz tega sledi, da bi bila morda najprimernejša rešitev za študij prihodnosti **hibridni študij**, kot kombinacija študija na daljavo in na fakulteti.

Zakaj bi si študenti želeli hibridni študij?

1. omogoča **večjo fleksibilnost** in lažjo organizacijo študijskih obveznosti
2. omogoča **boljšo dostopnost** študija za študente s posebnim statusom
3. omogoča večjo udeležbo študentov pri študijskih aktivnostih oz. **manj odsotnosti** zaradi hospitalizacije, poslabšanja zdravstvenega stanja ali obveznosti povezanih s statusom – npr. mladi starš

Predlogi študentov s posebnim statusom glede organizacije študija v prihodnosti

1. Študentom bi bilo potrebno **omogočiti izbiro** ali se bodo udeleževali študijskega procesa na daljavo ali na fakulteti.

Izjava študenta: Super bi bilo, da bi imeli študenti **možnost kombiniranega načina študija** - v živo in na daljavo, kadar je to zaradi zdravstvenega stanja potrebno. S tem bi zagotovili doseganje enakih kompetenc in višjo udeležbo študentov s posebnim statusom na predavanjih.

Izjava študentke: **Nad študijem na daljavo sem navdušena.** Opažam veliko več pozitivnih, kot pa negativnih posledic tovrstne izvedbe študijskega procesa. Zavedam se, da je sodelovanje v družbi za nas nujno potrebno in koristno, vendar je udeležba pri študijskih aktivnostih na fakulteti za nas včasih preprosto nemogoča. V primeru izostanka s predavanj in vaj tako izgubimo možnost poslušanja vsebin in vključevanja v debate oziroma postavljanja vprašanj v primeru nejasnosti. Sama sem se ravno iz tega razloga v lanskem študijskem letu počutila odlično. Končno se nisem počutila "manjvredna" v primerjavi z ostalimi glede na delež udeležbe na predavanjih in ostalih aktivnostih. Poprej sem se zaradi tega vsako leto soočala z občutki sramu in pomanjkanjem informacij (tudi glede obveznosti), ki so bile sicer podane na predavanjih in vajah (ob spraševanju sošolcev pa sem se počutila kot breme). Zelo navijam za študij na daljavo za študente s posebnimi potrebami.

Izjava študentke: Študij na daljavo bi lahko bil vedno omogočen **mladim mamicam** in študentom s posebnimi potrebami.

Izjava študentke: Fakulteta in profesorji so se študiju na daljavo prilagodili in se za nas potrudili. Vendar zaprtost v istem prostoru zelo slabo vplivala na moje psihično zdravje, vse se zdi še bolj brezupno in nemogoče. Že med študijem v živo sem se počutila nemočno in izgubljeno, vendar je sedaj to še toliko huje.

Mnenje društva: Dobrobit študija na daljavo je zelo individualno pogojena, kar pomeni, da se celo med posamezniki, ki spadajo v isto skupino posebnih potreb, razlikuje. Tako lahko za enega študenta iz skupine težave v duševnem zdravju študij na daljavo pomeni večjo varnost in boljšo študijsko učinkovitost, medtem ko za drugega študenta pomeni poslabšanje zdravstvenega stanja. Zato poudarjamo, da je potreben pogovor oz. individualni pristop k študentom in njihovim potrebam.

2. Študentom bi bilo potrebno zagotoviti več **alternativnih načinov preverjanja znanja**, kot dopolnitev ali nadomestek za običajne izpite.

Mnenje društva: En in edini način ni primeren za vse študente. Prav tako ni primerno, da se predvideva, katera oblika izpita je najprimernejša za posameznega študenta (npr. ustni izpit za slepega študenta). Pomembno je, da študentu omogočite, da pridobi enake kompetence, vendar svoje znanje snovi pokaže na drugačen/alternativni način, prilagojen njegovim potrebam.

3. Potrebno bi bilo uvesti **snemanje** predavanj in vaj, kar bi omogočilo:

- **kasnejši ogled** posnetka (študenti, ki se na izbrani datum zaradi situacij, povezanih s posebnim statusom, ne bi mogli udeležiti dogodka v živo),
- **ponovni ogled** posnetka (študenti s težavami na področju koncentracije ipd. bi si posnetek lahko ponovno v miru pogledali doma).

Izjava študenta: Pozdravljam idejo, da se za študente s posebnimi potrebami **predavanja snema** (seveda z zaščito pred posredovanjem drugim osebam), saj lahko tako ne glede na fizične, čustvene in psihične težave predavanja poslušamo po svojem ritmu in zmogljivost, z večkratnim poslušanjem in pavzami, ko jih potrebujemo.

4. Posnetke predavanj in vaj bi bilo potrebno opremiti s **podnapisi** ali transkriptom.

Izjava študenta: Opremljanje posnetkov s podnapisi bi omogočilo lažje spremljanje predavanj naglušnim študentom, ali pa tistim, za katere slovenščina ni materni jezik.

5. Potrebno bi bilo **redno izvajati usposabljanja in delavnice za visokošolsko osebje** o potrebah in prilagajanju študija študentom s posebnimi potrebami.

Izjava študenta: Nekateri profesorji so zelo **slabo ozaveščeni** glede težav, s katerimi se pri študiju soočamo študenti s statusom posebnih potreb. Prav tako opažam **pomanjkanje empatije** za razumevanje težav, s katerimi se soočamo študenti.

6. Študentom bi bilo potrebno zagotoviti dodatno pomoč pri urejanju delovne prakse.

Izjava študenta: Študenti s posebnimi potrebami imamo težave pri **urejanju delovne prakse** in nabiranju potrebnih delovnih izkušenj tekom študija, zato bi potrebovali pomoč pri iskanju ustreznih delodajalcev.

7. Študentom bi bilo potrebno zagotoviti **kvalitetno osebno podporo** v primeru posebnih potreb in duševne stike.

Izjava študentke: Tudi po koncu pandemije bi lahko bila nudena pomoč za takrat, ko so študenti v duševni stiski.

Izjava študentke: Potrebno je kontaktirati študente s posebnimi potrebami, jih povprašati po počutju in če potrebujejo pomoč.

Predlog študenta: Zgodilo se mi je, da sem zaradi podaljšanega roka za oddajo seminarske naloge (seminarsko nalogo sem oddal poleti, ko ni več predavanj), zamudil priložnost, da bi jo predstavil sošolcem. Želim si, da bi imel **možnost seminarsko nalogo predstaviti sošolcem** naknadno in tako pokazati ostalim, kaj sem raziskoval.

8. Potrebno bi bilo zagotoviti bolj **dostopna študijska gradiva** in vire.
9. **vir sredstev za financiranje potrebnih pripomočkov** za študij in dodatnih stroškov, ki so vezani na posebne potrebe.

V razmislek:

Študij na daljavo je odprl vrata novim načinom izvajanja študijskega procesa. Zakaj ne bi določene metode dela, ki so se izkazale za uporabne in morda pomenijo **rešitev na področju prilagajanja študijskega procesa** študentom s posebnim statusom, ohranili?

Priloga – osnovna statistika v zvezi z anketo študij na daljavo in študij v prihodnosti

Odzivnost študentov

	Število	%
Klik na nagovor	473	100
Klik na anketo	186	39
1 stran	125	26
2 stran	101	21
3 stran	97	21
4 stran	96	20

Spol

	Število	%
ženski	89	71
moški	36	29
SKUPAJ	125	

Univerza oz. visokošolska ustanova

	Število	%
UM	50	40
UL	47	38
UP	21	17
SVZ	6	5
UNG	1	1
SKUPAJ	125	

Vrsta posebnih potreb oz. posebnega statusa

	Število	%
dolgotrajna ali kronična bolezen	35	20
težave v duševnem zdravju	30	17
specifične učne težave (disleksija, diskalkulija, ...)	27	15
gibalna oviranost	22	12
motnja pozornosti in/ali hiperaktivnost	19	11
slepota ali slabovidnost	11	6
govorno jezikovne motnje	9	5
gluhota ali naglušnost	8	5
motnja avtističnega spektra ali Aspergerjev sindrom	8	5
Drugo (starš, športnik, ostalo)	8	5
SKUPAJ	177	